

Hyvinvointialueen väliaikaisen toimielimen (VATE) nimeäminen

HAL 09.08.2021 § 173
256/00.01.02/2021

Valmistelija Toimitusjohtaja Minna Korhikoski-Västi

Hyvinvointialueiden perustamista ja sote-uudistusta koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 1.7.2021 lukien.

Hyvinvointialueiden valmistelun tueksi järjestettiin alueella 4.5.2021 kuntakokous, jossa linjattiin VATE:n nimeämistä koskevat periaatteet. Kuntakokouksen sekä omistajaohjauksen neuvottelukunnan käsittelyn jälkeen kaikissa Keski-Pohjanmaan maakunnan kunnissa, Soite-kuntayhtymässä sekä pelastuslautakunnassa on ollut käsiteltävänä VATE:n nimemistä koskeva asia tavoitteena yhtäpitävän päätöksen muodostaminen asiassa.

Väliaikaisen toimielimen toimikausi olisi lainsäädännön voimaantulon 1.7.2021 jälkeen ennen aluevaltuuston toimikauden alkua 1.3.2022 saakka.

Väliaikainen valmistelutoimielin (myöhemmin VATE) on uuden hyvinvointialueen toimielin. Väliaikainen valmistelutoimielin vastaa hyvinvointialueen käynnistämisen valmistelutyön organisoimisesta ja johtamisesta. Valmistelutoimielimen yksityiskohtaiset tehtävät on lueteltu ehdotetun voimaantulon 10 §:ssä. VATE toimii siihen saakka, kunnes aluevaltuusto on valittu ja aluevaltuuston asettama aluehallitus on aloittanut toimintansa.

Valmistelutoimielimen tehtävänä on yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy sote-maakunnalle:

1. selvittää sote-maakunnalle siirtyvä henkilöstö ja valmistella sote-maakuntavaltuustolle ehdotukset henkilöstön siirtosuunnitelmaksi ja sopimuksiksi;
2. osallistua sote-maakunnalle siirtyvän irtaimen ja kiinteän omaisuuden selvittämiseen;
3. osallistua sote-maakunnalle siirtyvien sopimusten ja näitä koskevien oikeuksien ja velvollisuuksien selvittämiseen;
4. osallistua sote-maakunnalle siirtyvien hallinto- ja palvelutehtävien hoitamista tukevien tieto- ja viestintätekniisten järjestelmien ja ratkaisujen selvittämiseen;
5. valmistella sote-maakunnan toiminnan ja hallinnon järjestämistä sekä tilintarkastajan valintaa;
6. päättää sote-maakunnan vuosien 2021 ja 2022 talousarviosta;
7. osallistuu ensimmäisten maakuntavaalien järjestämiseen;
8. valmistella muut sote-maakuntien toiminnan ja hallinnon käynnistämiseen välittömästi liittyvät asiat.

Valmistelutoimielimen toimivalta on rajoitettu siten, että se voi:

- ottaa henkilöitä vain määräaikaiseen virka- tai työsopimussuhteeseen sote-maakuntaan siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023;
- tehdä sote-maakuntaa sitovia sopimuksia vain määräaikaisesti voimassa oleviksi siten, että määräaika päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

VATEn asettamisesta päättävät viranomaiset voivat halutessaan asettaa seurantaryhmän seuraamaan uudistuksen toimeenpanoa. Seurantaryhmä asetettaisiin hyvinvointialueella edustettuna olevien poliittisten puolueiden ja ryhmien edustajista. Seurantaryhmä ei osallistu valmistelutoimielimen tehtävien valmisteluun tai päätöksentekoon. Alueen organisaatiot ovat päätyneet perustamaan alueelle poliittisen seurantaryhmän.

Hyvinvointialueen kunnat sekä perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueet, sairaanhoitopiirit, erityishuoltopiirit ja alueen pelastustoimi sopivat väliaikaisen valmistelutoimielimen kokoonpanosta ja asettamisesta. Alueellamme tämä edellytti päätöksiä Keski-Pohjanmaan maakunnan kunnissa, Soitessa sekä Pelastustoimessa.

Lisäksi toimijat sopivat viranomaisesta, joka asettaa lainsäädännön voimaantulon jälkeen väliaikaisen valmistelutoimielimen. Tämä viranomaisen vastaa myös toimielimen hallinnollisesta tuesta. Hallinnollista tukea antava viranomaisen vastaa lisäksi valmistelutoimielimen talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutehtävistä. Keski-Pohjanmaalla organisaatioksi valittiin Soite-kuntayhtymän hallitus.

VATEn nimeämisessä tulee noudattaa tasa-arvolainsäädäntöä. VATEen valitaan varsinaiset ja näiden varajäsenet sekä nimetään puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Ehdotettu muotoilu täyttää tasa-arvovaatimuksen ja esitys sisältää esityksen puheenjohtajuudesta ja varapuheenjohtajuudesta.

VATEn jäsenet on valittava hyvinvointialueen kuntien sekä perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon yhteistoiminta-alueiden, sairaanhoitopiirien, erityishuoltopiirien ja alueen pelastustoimen viranhaltijoista, joilla on hyvä asiantuntemus toimialansa toiminnasta ja taloudesta. Jäsenet pysyvät virkasuhteessa nykyisiin työnantajaorganisaatioihinsa, jotka vastaavat jäsenten työnantajavelvoitteista. Jäsenet vapautetaan varsinaisista tehtävistään siten, että he toimivat valmistelutoimielimessä osa-aikaisesti tai kokoaikaisesti. Jos toimielimen jäsenet työskentelevät osa-aikaisesti molemmissa organisaatioissa, on työpanoksen määrästä sovittava nykyisen työnantajan ja VATEn kesken. VATE voi tarvittaessa palkata henkilöitä avustamaan toimielintä sen tehtävien hoitamisessa. Nämä henkilöt palkataan hyvinvointialueelle virka- tai työsopimussuhteeseen ja heidän työnantajavelvoitteistaan vastaa valmistelutoimielin toimikautensa ajan.

Tässä yhteydessä on käyty laajaa keskustelua siitä, tulisiko VATEen nimetä viranhaltijajäseniä alueen kunnista ja lisäksi on esitetty mahdollisuus laajentaa kokoonpanoa luottamushenkilöihin. Lisäksi Soiten hallitukselle on jätetty yhden päätöksen yhteydessä ehdotus arvioitavaksi, tulisiko VATEen lisätä edustus Keski-Pohjanmaan Liitosta varmistamaan kuntien edunvalvonnallinen rooli. Neuvotteluissa kunnat eivät ole kuitenkaan pystyneet irrottamaan lain vaatimukset täyttäviä viranhaltijoita nimettäväksi VATEen. Tavoitteena on hyödyntää kuntien viranhaltijoiden asiantuntemusta VATE-tehtävistä mahdollisissa palkkaus- ja toimeksiantosuhteissa. VATEn toimintaa ja hyvinvointialueen valmistelun etenemistä raportoidaan Soiten omistajaohjauksen neuvottelukunnassa. Luottamushenkilöiden osalta laki ei mahdollista jäsenyyttä VATEssa.

Virallisesti valittavan VATE-toimielimen lisäksi hyvinvointialueen valmisteluun osallistetaan laajasti koko yhdistyvien organisaatioiden henkilöstöä. Hyvinvointialueen valmistelua varten perustetaan valmistelutyöryhmiä, joissa on mukana organisaatioiden asiantuntijaedustajia, mm Soiten toimialuejohtajat sekä koordinaattorit.

VATEn toiminta rahoitetaan täysimääräisesti valtion rahoituksella. Vuodelle 2021 rahoitus on 364.775 €. Vuodelle 2022 arvioitu rahoitus on noin 1 M €.

Alueen organisaatiot ovat omassa päätöksenteossaan hyväksyneet 4.5.2021 kuntakokouksessa linjatun menettelyn:

- Halsuan kunnanhallitus 19.5.2021 § 58
- Kaustisen kunnanhallitus 24.5.2021 § 79
- Kannuksen kaupunginhallitus 1.6.2021 § 110
- Kokkolan kaupunginhallitus 7.6.2021 § 288
- Lestijärven kunnanhallitus 3.8.2021 § 138
- Perhon kunnanhallitus 21.6.2021 § 179
- Toholammin kunnanhallitus 28.6.2021 § 105
- Vetelin kunnanhallitus 24.5.2021 § 60
- Pelastustoimi, 8.6.2021 § 30

Päätökset ovat oheismateriaalina tässä kokouksessa.

Linjaukset 4.5.2021 järjestetyssä kuntakokouksessa ovat olleet seuraavanlaiset:

1. väliaikaisen toimielimen toimikausi alkaa 1.9.2021;
2. nimeämispäätöksen tekee Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvelukuntayhtymä Soiten hallitus;
3. hyvinvointialueen valmistelua seuraamaan nimetään poliittinen seurantaryhmä, jonka kokoonpanosta sovitaan vaalien jälkeen poliittisissa neuvotteluissa muiden toimielinvalintojen yhteydessä ja
4. kokouksessa esitetty toimielimen kokoonpano voidaan hyväksyä.
5. alueen kuntajohtajille raportoidaan valmistelun etenemisestä Soiten omistajaohjauksen neuvottelukunnan kautta.

Nimeämispäätöksen yhteydessä väliaikaiselle valmistelutoimielimelle nimetään puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Asettamispäätöksessä nimettyjen jäsenten VATE-tehtävä on sidottu asettamispäätöksen perustehtävän virkaan tai toimeen. VATEssa voivat toimia nimettyjen henkilöiden sijasta heidän perustehtävään nimetyt sijaiset.

Nimeämispäätöksen yhteydessä on tarpeen käydä keskustelua VATEen nimettävän Soiten virkamiesryhmän työajan käytöstä VATEn tehtävien ja Soite-kuntayhtymän virkatehtävien osalta. Hyvinvointialuevalmistelu edellyttää merkittävää työpanosta, millä on vaikutusta Soiten ja pelastustoimen perustehtävien hoitamiseen. Valmistelu pyritään lähtökohtaisesti hoitamaan nykyisellä henkilöstöllä, sillä vastaaviin tehtäviin on tällä hetkellä vaikea löytää sijaisia. Henkilöstövajetta pyritään kattamaan ketjuttamalla tehtäviä mahdollisuuksien mukaan. VATEen nimettyjen viranhaltijoiden työajasta kohdistetaan hyvinvointialueen valmistelutehtävään arviolta 25 - 50 % ja työajan käytön tarve arvioidaan virkakohtaisesti.

Hallitukselta toivotaan linjausta siihen, miten Soiten perustehtävien johtamisessa ja suunnittelussa voidaan esimerkiksi priorisoimalla huomioida hyvinvointialueen valmistelun edellyttämä työ.

Toimitusjohtajan esitys Hallitus päättää
A. nimetä VATEn jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan 1.9.2021 alkavaksi toimikaudeksi seuraavasti:

Sairaanhoitopiiri & sosiaali- ja perusterveydenhuolto:

1. Minna Korkiakoski-Västi (pj)
Soiten toimitusjohtaja	1. Vilma Kiilunen
Hallintolakimies
2. Eija Kellokoski-Kari
Muutosjohtaja	2. Anne Harjunpää
Hankintajohtaja
3. Pasi Hämäläinen
Talousjohtaja	3. Tiina Högnabba
Talouspäällikkö
4. Eija-Liisa Heikkilä
Henkilöstöjohtaja	4. Andreas Blanco Sequeiros
Toimialuejohtaja
5. Mika Kivelä
Tietohallintojohtaja	5. Jukka Kangasvieri
Pelastuspäällikkö

Kehitysvammahuollon erityishuoltoapiiri:

6. Tanja Witick
Toimialuejohtaja | 6. Sari Valkama
Palvelualuejohtaja |
|-------------------------------------|---------------------------------------|

Pelastustoimi:

7. Jaakko Pukkinen (varapj)
Pelastusjohtaja | 7. Jouni Leppälä
Pelastuspäällikkö |
|--|---------------------------------------|

B. että hyvinvointialueen valmistelua seuraamaan nimetään

poliittinen seurantaryhmä, jonka kokoonpanosta sovitaan vaalien jälkeen poliittisissa neuvotteluissa muiden toimielinvalintojen yhteydessä. Seurantaryhmän puheenjohtajistolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus VATEn kokouksissa.

C. valtuuttaa Soiten toimitusjohtajan ja VATEn nimettävän puheenjohtajan allekirjoittamaan VATEn toimikauden käynnistämisen mahdollistamiseksi tarvittavat välttämättömät sopimukset ja sitoumukset tarvittaessa myös ennen VATEn toimikauden alkua.

D. käydä nimämispäätöksen yhteydessä linjaavan keskustelun Soiten VATEen nimettävien viranhaltijoiden työajankäytön jakamisesta Soite-kuntayhtymän ja VATE-työskentelyn kesken.

Päätös

Esitys hyväksyttiin..